

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 47.

Sreda, 14. junija 1933.

Leto VIII.

Pred občinskimi volitvami v Jugoslaviji.

V vardarski in moravski banovini.

V Jugoslaviji imamo nov občinski zakon, ki stopi v veljavo dne 15. t. m. Ta zakon velja za podeželske občine, za mestne občine pa bo menda v najkrajšem času odoben, ker je že dalje časa v delu.

Občinske volitve se po zadnjih vestih izvrše še letos. Prve občinske volitve se bodo vršile konec junija in v začetku avgusta meseca v moravski in vardarski banovini, jeseni pa tudi v ostalih banovinah.

Izvršilne navedbe za občinske volitve izdajo banovine, ki pa menda doslej še niso bile izdane. Vsaj v naši dravski banovini še taka naredba ni izšla, zato tudi še niso znani predpisi glede vlaganja kandidatnih list itd.

Kakor nam je znano, je tudi pri občinskih volitvah glasovanje javno, ima pa večinska kandidatna lista prednost, da si s tem privilegijem osigura večino v občinski upravi.

Delavstvo po občini naj se že sedaj pripravi na volilno borbo, da bo pri volitvah doseglo čim večje uspehe. V dravski banovini imamo nekaj izredno delavskih občin, ki prav lahko dosežejo večinsko kandidatno listo v občini ter s tem dobe občinsko upravo v svoje roke. Vsekakor pa mora delavstvo pri teh volitvah nastopati enotno in disciplinirano. Občina je sicer prva jedinica javne uprave ali ipak je važna za uveljavljanje delavske pravice.

Karitativnost.

Skoraj ni vredno.

Neštetokrat in povsod se je že pisalo, da je karitativnost sicer lepa čednost, ni pa sredstvo, s katerim naj se omili socialna beda v sedanjem gospodarskem sistemu. Prodrlo je že načelo, da je za vzdrževanje človeštva dolžna skrbeti cela družba. Zemlja, sadovi dela so moralno last vsega človeštva, in če se zemlja in produkti dela odtegnejo velikemu delu človeštva, seveda to nima možnosti, da živi, da se preživlja.

Mednarodni urad dela v Ženevi objavlja v svojem poročilu, da nezaposlenost še vedno narašča. Število nezaposlenih, ki so prijavljeni, znaša nad 32 milijonov delavcev, z rodbinami gotovo nad 100 milijonov oseb. Poleg teh pa je še veliko število nezaposlenih, ki niso prijavljeni nikjer. Vso to ogromno maso ljudi naj se odkaže, recimo, karitativni akciji, ker so žene milosrčne ter rade nudijo podpore siromakom. Socialna skrb naj se torej prepusti karitativni akciji, ki bo siromake najbolje preskrbevala. Tako priporoča dopisnik v zadnjem »Pohodu«, ki gotovo nič ne pozna gospodarskih zakonov, možnosti in tudi ne družabne morale, če zahteva, da naj bodo siromašni ljudje, katerim družba noče ali ne more dati dela in kruha, odvisni od miloščine.

Vse gospodarstvo, vsa družba je celota, ki je dolžna skrbeti za prehrano in vzgojo vseh ljudi.

Naravnost nezmislno je, da bi utegnila karitativna akcija obenem predvsem na račun neimovitih ter ob čuvanju velikih bogastev in dobičkov nadomestiti ono, kar je dolžna storiti splošnost.

Dopisnik se bavi sicer predvsem z ljubljansko akcijo. Toda beda ni »ljublanski« pojav, ampak svetovni. In če se ozremo samo na ljubljanske

Požigalec nemškega parlamenta rešuje Hugenberg.

Hugenberg grozi z razkritji.

Praški »Socialdemokrat« poroča to-le zanimivost iz Nemčije:

Proces proti znanemu požigalcu nemškega parlamenta Van der Luebeju je iznova odgojen do jeseni tega leta! Oseba, ki je prav blizu berlinske vlade, je podala naslednjo izjavo, ki je zbudila največje ogorčenje ter obenem izbrisala zadnjo sled zaupanja v novo nemško pravosodje.

Ko je bilo pred nekaj tedni sporočeno ministru gospodarstva dr. Hugenbergu, da naj prostovoljno odstopi kot minister in komisar nad pruskimi ministrstvi, da dobi prostor Hitlerjev pristaš, je izjavil Hugenberg, da on na podlagi sporazuma z dne 30. januarja t. l. in svečane potrditve sporazuma po Hitlerjevi vladni, nima prav nikakršnega povoda za demisijo. Če bi bil s silo prisiljen k temu, bo smatral, da je dolžan izročiti javnosti svoj material o »komediji požiga državnega parlamenta«. Ima namreč sigurne dokaze v rokah, da je Van der Luebe v naj-

slabšem slučaju delal kot »plačani agent najmanj enega kolega v državni vladi.« — Zaradi te grožnje so se nacionalni socialisti odrekli, zlasti Goering in Goebels, svoji zahtevi, da Hugenberg odstopi.

Grozi pa, da povzroči afero jako grd škandal. Pripovedujejo, da je Hugenberg sporočil znanemu požigalcu Van der Luebeju, da naj ga pozove k obravnavi kot prič. V eni zadnjih sej vlade je Hugenberg izjavil, da bo, če bo pozvan, podal izjave sodišču kot priča v tem smislu, neglede na to, če bi ga vlada hotela ovirati v tej pravici!

Hugenberg je zastopnik kapitalistov in kralj nemškega kapitalističnega časopisja. Zaradi tega se ga opravičeno boji nemško fašistično gibanje zlasti ozirom na škandal požiga nemškega parlamenta, ker potrjuje prvotno mnenje, da je bil požig najet.

Spor o socialistični taktiki v Franciji.

Taktični spori so pojav razvoja in napredka ideologije.

V vsakdanjem življenju, tudi političnem, imamo različne nazore. Cilj pa mora ostati eden in isti. Če smo v taktiki edini kolikor toliko, je to dokaz, da smo zreli za organizirano disciplino. V francoski zbornici so nastala različna mnenja glede podpiranja levičarske vlade. Od 129 poslancev jih je 65 glasovalo za proračun, dočim so ostali poslanci odklonili podpiranje vlade. To skupino socialističnih poslancev vodi Renaudet, ono pa predsednik kluba Leon Blum in glavni tajnik Pavel Faure. Tudi strankina konferenca, ki se je nedavno vršila, je z veliko večino odklonila zadržanje večine kluba.

Z ozirom na ta taktični spor je 65 poslancev in 8 senatorjev (od 16) izdalo posebno izjavo, v kateri po-

udarjajo, da so vedno zastopali delavske interese in očuvali socialistične dolžnosti ter ugovarjajo grožnjam glavnega tajnika Faure in klubovega načelnika Bluma.

Popolnoma opravičeno objavlja glavni tajnik Faure v listu »Populaire« z dne 10. t. m. članek, v katerem poudarja, da je strankina disciplina neobhodno potrebna kakor tudi spoštovanje sklepov strankinih kongresov in strankinega vodstva. Vodstvo stranke mora absolutno vztrajati na njih, zlasti še, ker so bili sprejeti z veliko večino.

Neparlamentarni krogi socialistične stranke se trudijo, da diference med obema skupinama poravnajo še pred kongresom stranke, ki se bo vršil že prihodnji mesec.

„Vorwärts“ bo zopet izhajal?

V Pragi.

Nemški fašistični režim je ustavil vse delavske politične in strok. liste. Ista usoda je zadela glavno strankino glasilo »Vorwärts« v Berlinu.

Nemški socialni demokrati so pričeli sedaj izdajati »Vorwärts« v Pragi ter bo izhajal zaenkrat kot tednik. List bo poročal o dogodkih v Nemčiji po izvirnih poročilih iz Nemčije. Urednik mu bo prejšnji glavni urednik Stampfer.

Izvršni odbor nemške socialne demokracije je pa sklenil, da pod-

razmere, moramo priznati, da bi bila tudi tukaj potrebna nekoliko drugačna finančna politika, ki doslej obremenjuje predvsem konsumente in male ljudi. V tem oziru bi ljubljanska občina mnogokaj lahko storila tako glede naganja davčnih bremen kakor tudi glede socialnega skrbstva.

Nočemo se spuščati v nadaljnje rekriminacije, inicijative, ker smo hoteli samo poudariti naivnost takih »reform«, ki morejo razmere kvečjemu poslabšati in slone na popolnem nepoznanju gospodarskih in moralnih zakonov.

vzame vse korake, da prične »Vorwärts« izhajati zopet v Berlinu, ker se hoče stranka zopet uveljaviti doma.

Prav mogoče je, da se bo Hitler preplašil in popustil, zakaj preveč sovražnikov v inozemstvu zanj ni prijetna stvar.

Španska vlada v krizi

Socialist Prieto vrnil mandat. — Novo vlado sestavlja zopet Azana.

Indirektno je demisiji vlade gotovo kriv zakon o kongregacijah in samostanih. Predsednik vlade je zahteval razpis volitev, predsednik republike pa je hotel prej zaslišati zastopnike strank. Predsednik Azana je smatral to za nezaupnico in podal demisijo vlade. Dosedanji vladni krogi so za ohranitev republikanske koncentracije, dočim je vodja radikalov Lerroux kot predstavnik najmočnejše stranke za izpremembo dosedanje politike.

Najverjetneje je, da bo nova vlada sestavljena iz socialistov in republikancev, na kar bodo razpisane volitve.

Kriza je težka in utegne trajati dalje časa, zato priporočajo nekateri španski listi vlado — široke koncentracije.

Dr. Živko Topalović:

Kakšno ime naj damo stranki?

(Konec.)

Marx in njegovi pristaši so bili mnenja, da se morajo delavci takoj gospodarsko in politično organizirati ter bojevati za izboljšanje svojega položaja, med tem pa se morajo učiti in usposobiti za vodstvo novega gospodarstva. V državi se morajo boriti za pravno in politično enakost, za demokracijo, in pri tem izkoriščati demokracijo v svrhu, da se razredno organizirajo, da svoje gibanje razvijajo, da svoj splošni položaj poboljšujejo in da sebe prosvetljujejo. Kapitalistična oblika lastnine in način gospodarstva se ne moreta izpremeniti brez vpliva v državi, brez politične oblasti, zato se morajo delavci samostojno organizirati, pridobivati vse večji vpliv v državi in se boriti za oblast v državi.

Bakunisti in anarhisti raznih vrst so smatrali ta politični nauk in prakso kot izdajstvo in pomaganje buržuazije kot zavajanje delavcev v zmoto. Oni so trdili, da vsak praktičen boj za reforme in za poboljšanje položaja delavcev slabi revolucionarno energijo delavstva. Bili so mnenja, da je še prav posebno opasen političen boj. Tudi so govorili, da ni treba osnovati politične stranke, niti se udeležiti volitev, niti sploh ne priznavati in osvajati države, ampak, da je treba državo razrušiti z uporom. Za to delo pa popolnoma zadostujejo majhne tajno organizirane revolucionarne skupine, ki bodo razjarjeno ljudstvo nahajalske k upor. Ljudstvo pa bo tembolj razdraženo, čim slabši bo njegov položaj.

V teh notranjih bojih je propadla prva internacionala. Med tem pa so se v poedinih evropskih državah pojavile delavske stranke pod imenom socialne demokracije. To ime naj bi označilo, da so to politične strankarske grupacije v državi, ki se bojujejo v državi za demokracijo, za priznanje gotovih osnovnih pravic vsem državljanom in za politično enakopravnost. Toda ime »demokracija (vlada naroda)« samo še ne zadostuje. Mi namreč hočemo enakopravnost v vsakem pogledu in ne samo kar se tiče političnih pravic. Iz tega sledi, da je naša demokracija, da je naše stremljenje za enakopravnostjo vseh državljanov splošno družabnega značaja, da je socialno. Ona hoče, da uveljavi načelo enakosti, tako v pogledu na proizvodna sredstva, kakor tudi v pogledu na celokupno kulturno in splošno delovno dolžnost. Zato se naša demokracija imenuje tudi socialna.

Vse delavske stranke na evropski celine so se imenovali socialno-demokracijske, tudi ruski boljševiki, le-ti do leta 1917.

Raznovrstna imena so nastala šele po vojni: Neodvisna socialnodemokracijska, socialistična delavska, delavska kmečka, mednarodna socialistična, komunistična itd. Vse te nove forme so bile samo znak notranjih razprtij in raznovrstnih neznanj, one so slabile sile in tako olajšale zmago fašistične kontrarevolucije.

Nekateri sodrugi danes mislijo, da bi bilo najpripravnejše, ako bi mi, vsaj v začetku, imenovali stranko samo delavsko, brez socialistič-

nega pridevka. To bi omogočilo tudi onim, kateri iz kakršnegakoli razloga niso socialisti, da bi vstopili v stranko.

Mi pa nasprotno mislimo, da nam je danes v veliki svetovni zmešnjavi, v dobi političnega somraka potreben popolnoma jasen program. Imena, kot n. pr. »delavska književnost«, »delavska stranka« itd. se morajo rabiti kot popolnoma jasne oznake, samo tam, kjer so vsi delavci organizirani pripadniki ene in iste smeri. »Delavska književnost« in »Delavska stranka« sta lahko tudi nesocialistični, kot n. pr. v Avstraliji ali v Severni Ameriki; oni moreta biti tudi komunistični, moreta pa biti tudi socialistični. Tam, kjer se delavci neenotno organizirani, izrazi kot »delavska književnost« in »delavska stranka« ne pomenijo nič, ampak povzročajo samo zmedo. Taka zmeda in tako mešanje pojmov je potrebno samo tistim, ki tudi sicer računajo na zmešnjavo, v kateri upajo doseči svoj uspeh. Za naziv »delavski« se potegujejo tako komunisti, kakor tudi fašisti. Mi pa prihajamo pred delavstvo z enim samim programom in ta naš program je **socialističen**. Kadar mi pozivamo delavce na politično udejstvovanje, jim moramo reči, da bo moralo biti to udejstvovanje boj ne za nekakšne meglene pojme o »delavskih pravicah«, ampak da bo to boj za **socializem**, za podružabljenje proizvodnih sredstev in za po načrtu organizirano družabno gospodarstvo, ko bo istočasno vladala popolna svoboda in enakost vseh članov družbe, brez razlike spola, vere in narodnosti. Vse to mora biti razvidno iz strankinega imena in zato mislimo, da jo je treba imenovati socialistično.

Baš danes, v času uspehov fašistične kontrarevolucije, je bistveno in potrebno naglasiti, da se mi bojujemo za svobodo, za enakost, za mednarodno bratstvo v nasprotju s fašističnim programom narodnega šovinizma, neenakosti državljanov, strankarske diktature in samovolje. Bolj kakor kdajkoli poprej je potrebno povdariti demokratični značaj naše stranke. Brez izbojevanja svobode zborovanja in organiziranja, svobode tiska, svobode štrajka, svobode otvarjanja svojih šol, svoje književnosti, svojih združnih in drugih gospodarskih podjetij, svoje stranke in svojih zastopnikov v vseh javnih telesih ne more socialistično gibanje nikoli objeti, dvigniti in osposobiti delavski razred za izvršitev velikih socialnih preobratov. **Boj za socializem je nerazdružno vezan z bojem za politično demokracijo, danes bolj kot kdajkoli poprej.**

J. G.

Čehoslovaška demokracija v boju s krizo in fašizmom.

Razen teh ukrepov na gospodarskem polju je vlada izdelala in predložila parlamentu

celo vrsto zakonov v obrambo demokracije in republike.

Predvsem je izpremenila poslovnik obeh zbornic, da bi omogočila hitrejšo delo in preprečila, da bi parlament izgubil na ugledu v javnosti radi kričanja in razgrajanja opozicijskih poslancev. Da bi se pospešilo delo, se je prepovedalo čitanje govorov, razen citatov in izjav ministrov in predsedstva obeh zbornic. Zgodilo se je mnogokrat, da so nekateri poslanci čitali dolge govore, ki so jim jih napisali drugi, da bi lahko naslednji dan izšli ponatisnjeni v časopisih in imunizirani pred cenzuro. V tem so se prav posebno odlikovali komunisti, ki nima v parlamentu dobrih govornikov razen par, n. pr. Mikulička, ki je eden najboljših govornikov v čsl. parlamentu. (Komunisti postavljajo za poslance ljudi, četudi brez vsake sposobnosti, samo da so popularni, kar uporabljajo kot agitacijsko geslo, nemisleč pri tem na to, da je treba imeti v parlamentu izobražene ljudi, ki so v stanu zastopati interese delavcev, seveda komunistom ne gre za interese delavcev, ker čakajo le na revolucijo, ki bi po njihovem mnenju vse popravila. Tako stališče je jako enostavno. Komunistični poslanci niso v ničemer vezani in lahko nemejeno ščuvajo in psujejo proti socialističnim strankam, ki morajo pri delu za blagostanje delavskega sloja prezreti tudi mnoge stvari, s katerimi sicer ne soglašajo, če nočejo oditi v opozicijo in prepustiti oblast popolnoma v roke meščanskim strankam. Pri vsem tem se pa morajo braniti še proti komunistom, ki napadajo predvsem nje, dočim za resnične nasprotnike delavstva komunisti nimajo toliko graje, ali pa jih sploh puščajo v miru. Komunisti hočejo seveda vse ali pa nič, dosedaj so vedno dobili poslednje, kar se je najlepše pokazalo v Nemčiji, kjer je bila komunistična stranka najmočnejša izmed vseh komunističnih strank na svetu.

Novi ukrepi predvidevajo tudi izgubo dnevnice, ali pa celo mandata, uvažajo nov način postopka pri interpelacijah in pravico poslance, da po treh mesecih, ko je vložil interpelacijo, na katero ni dobil odgovora, o stvari izpregovori v zbornici ne glede na dnevni red.

Nadalje je vlada predložila parlamentu zakon o podaljšanju mandatov izvoljenih občinskih funkcionarjev v občinah od štirih na šest let, kar velja že za sedaj izvoljene občinske odbore. S tem se hoče v prvi vrsti preiti dobo razmaha hitlerjevega gibanja, ki se močno širi med Nemci. Katerih v ČSR nad 3 milijone. Čehoslovaška vlada upa, da se bo navdušenje za Hitlerja tekom dveh let poleglo, da bo potem boljša situacija za nemške stranke, ki v vladi sodelujejo ali kakor se pravi, delajo »pozitivno politiko«. Uvedlo se je nadalje potrjevanje županov po deželnih vladah ali po ministrstvu notranjih zadev. Ta ukrep bo zadel vse nedemokratske stranke, predvsem hitlerjevce in komuniste, če se poslednji ne bodo, po izkušnjah v Nemčiji, izrekli za demokracijo kot ugodnejšo obliko vladanja za delavski sloj, kakor pa je fašistična diktatura, kar so do danes zani-

Iz vseh teh razlogov smo mi zato, da se naj temeljito obnovljena stranka imenuje **jugoslovanska socialna demokracija**.

kali. (Čudno je le to, da je danes toliko komunistov iz rajha prispelo v ČSR, ko so prej trdili, da demokracija ni nič boljša kot fašistična diktatura. Pri doktrinarstvu komunistov ni mogoče misliti na kako spremembo njih taktike.)

Vlada je predložila parlamentu tudi zakon o tisku, kateri je strožji kot so bili prejšnji zakoni, vsebuje predvsem možnost prepovedi kolportiranja listov, ki so bili večkrat zaplenjeni in pa ustavljanje listov tudi brez predhodne zaplenitve. Obenem se bo uzakonil tudi **nov zakon o varstvu časti**.

Za in proti.

Novi zakon o potrjevanju izvoljenih županov in o tisku so vzbudili mnogo nezadovoljstva. Proti zakonu o tisku so protestirala vsa združenja novinarjev in tudi opozicijski listi so se postavili ostro proti njemu. Tudi socialistične stranke niso z novimi ukrepi popolnoma zadovoljne in izražajo to v svojih listih jasno. »Pravo ludo«, glavno glasilo čehoslovaške socialne demokratske delavske stranke piše, da v mnogem ne more soglašati z zakonom, toda nenormalnim razmeram in zahtevam meščanskih strank se je moralo deloma ugoditi, akoravno so zahtevale mnogo več in bi ukrepi izgledali povsem drugače, če bi ne bile sodelovale socialistične stranke. Kot glavni uspeh je mogoče smatrati omejitve veljavnosti zakonov za dobo dveh let, po preteku dveh let namreč sami izgubijo veljavo. Kake so bile zahteve nekaterih strank priča zahteva, da morajo državni uslužbenci odgovarjati za politično delovanje članov rodbine. Seveda so socialistične stranke tako zahtevo odločno odbile.

V socialističnih strankah ni edinosti, kar se tiče teh ukrepov; nasprotniki teh ukrepov se sklicujejo na prvi vrsti na njihovo dvoreznost, ker se lahko obrnejo v slučaju izprememb v vladi proti njim. To je seveda mogoče, prav gotovo pa je tudi, da bi vladna večina znala proti morebitni socialistični manjšini napraviti še vse drugačne zakone, ne glede na to, ki so bili sedaj sklenjeni. Končno pa so ukrepi narejeni za dve leti in tekom tega časa ni pričakovati kakih izprememb v sestavi vladne večine. Razmere so take, da so danes meščanske stranke navezane na sodelovanje socialističnih strank, ker različne male meščanske manjšinske stranke ne bodo stopile v vlado. Vprašanje je le, če bodo znale socialistične stranke izkoristiti ta svoj položaj za uresničenje svojih socialističnih načel. Brezdvoma je, da je dosegel delavski razred s tem, da je postal svoje zastopnike v vlado, velike uspehe na polju socialne politike. Socialno varstvo je v ČSR jako dobro razvito, socialna zakonodaja se v resnici v praksi izvršuje, za kar skrbi minister za socialno politiko dr. Czech. Toda na polju konstruktivne socialistične gradnje se do danes ni mnogo naredilo, za to so sile socialističnih strank radi preloma med socialnimi demokrati in komunisti preslabe. Uspehi na polju konzumnih in proizvodnih združenj so razveseljiv pojav socialistične gradnje v ČSR, čeprav niso veliki. Glavni vzrok premajhnih uspehov je prelom in neprestana borba med socialno demokracijo in komunizmom, toda upajmo, da bo komunistično delavstvo, ko vidi neuspeh svoje taktike v Nemčiji, se samo združilo s socialnim demokratičnim delavstvom neglede na voditelje, katere postavlja tretja internacionala v Moskvi, v enotno socialistično stranko.

Širite naš list!

Doma in po svetu.

Marxov »Kapital« izide v srbohrvaščini, tiskan v latinici v založbi »Kosmos« v Beogradu. Prestolonaslednikov trg 14-II. Prevod originala oskrbita M. Popović in R. Bosanac. Knjiga bo precej obsejnejša kakor je naš slovenski prevod in bo imela 750 strani velike osmerke. Če se javijo skupno štirje prednaročniki, dobe krasno v platno vezano knjigo za 120 Din, ki jih lahko plačajo tudi v obrokih. Za posameznega naročnika, ki se prijavi do 15. julija, velja 150 Din. Po tem roku bo veljala knjiga 180, oziroma 200 dinarjev. Sodrugu, ki obvladajo srbohrvaščino in se hočejo seznaniti tudi z detajli tega dela, priporočamo nabavo. Kakor vidimo, Marx in njegovo delo živi in bo živel.

20.000 obiskovalcev Meštrovičeve razstave v Pragi. V znamenitem gradu Belvedere v Pragi in njegovem krasnem vrtu je razstavil svoja umetniška dela jugoslovanski kipar Ivan Meštrovič. Razstava je imela neobičajni uspeh. Dosedaj jo je namreč obiskalo nad 20.000 oseb iz vseh krajev republike in se še pri-glašajo daljši skupni obiski šol, društev in organizacij. (Po »Pravu Lidu«.)

Avstrija uvede milico. Avstrijska vlada se bavi z načrtom, da opusti plačano vojsko in uvede sistem milice.

Jubilej sodružne zadrugne zveze v ČSR. V soboto, dne 3. junija se je vršil v Pragi na Slovanskem otoku XI. redni jubilejni občini zbor Osrednje zveze čehoslovaških združenj, ki proslavlja s tem zborom petindvajsetletnico svojega obstoja. Ta Zveza združuje češke in slovaške delavske zadrugne v ČSR in je marksistične smeri. Zveza je začela v aprilu 1908 s 86. zadrugami, ki so imele 14.267 članov in prometa 7.180.309 avstr. kron, 609 nameščencev, 191.847 kron rezervnih skladov in 352.405 kron hranilnih vlog. Danes po 25. letih pa združuje Zveza 855 združenj s skupno 488.275 člani, s prometom ene milijarde 281 milijonov Kč, ki imajo 12.757 nameščencev, rezervnih skladov 78.433.483 Kč in hranilnih vlog 303.813.666 Kč. Ta primera dobro kaže, kako ogrožen je bil napredek sodružnega delavskega združništva v ČSR, ki ga češko delavstvo tudi polno razumeva in se ga ob ojačenju svoje moči tudi radosti. Na žalost nam primanjkuje več prostora, da bi še bolj očrtali velik pomen tega našega sodružnega združništva, prepričani smo pa, da je to skupna misel nas vseh, če izrečemo sodružni

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

39

Brat je odgovoril:

»Soglašam. Sedel bom zate.«

Porazgovorila sta celo reč prav rodbinsko in tako je F. Sergačov šel za svojega brata v popravilo.

In tako je sedel tam — pazite — poldrugi mesec. Vse je bilo v redu in je šlo svojim putem. Brat je hodil na delo. Vsi so ga ljubili in spoštovali. On pa je sedel in molčal. Tisti drugi namreč.

Ali nenadoma pa je vseeno prišla vest v tovarno, češ, Serjoža je dobil dva meseca radi kaljenja miru, in tako dalje. In so dečka zaslišali.

Tako je prišla ta reč na dan, Brata sta se čudila: Zakaj gre? To vendar ni mogoče. To je družinska zadeva! Kaj pa to koga briga!?

In pripravila se je nova zadeva. Kmalu bosta oba stala pred sodiščem.

Izkušeni pravniki pravijo, da bo vsak dobil pol leta.

In pri tem mi je tako žal mlajšega brata. Poldrugi mesec sedi in zato naj dobi še kaj zraven!

16. Madona.

Današnji dan, da vam povem po pravici, mi je posebno prijeten. Sodrugi Griša me je namreč poklical v svojo delovno sobo in mi je sporočil sledeče:

»No, Vinivitkin, želim ti sreče iz vsega srca:

pomaknjen si v deveto kategorijo in dobiš iz teh razlogov povišico za petdeset odstotkov.«

»Haha! Deveta kategorija! Ali morete razumeti? To je že položaj, kakršen se spodobi. To je izvrstna služba. Mislim, da bi bil vsakdo prav rad pomaknjen v deveto kategorijo. Mislim, da je deveta enaka pod prejšnjim režimom vsaj dvornemu svetniku. Vsaj, pravim. V deseto bom sedaj kmalu prišel.«

Desetkarjev imamo sedaj v uradih za svinje krmiti in še preostajajo. Deseta je neke vrste kolektivni registrator, ali deveta... Da, deveta je že lep položaj... Pod prejšnjim režimom bi Stepanič pred mano vrata na stečaj odprl.

Torej, čast je velika, vendar čast je čast, tudi petdeset obrestna povišica plače ni sramota. Petdeset odstotkov tudi ne pride kar tako peš. Prvič, prosim, ugotovite, bo jed boljša. Drugič, prosim, si lahko človek dovoli to ali ono muhavost. In pa to ali ono slabost si bo človek že tudi lahko privoščil, — tretjič namreč.

Hudič vzami! Lepa reč je življenje! Pomislite vendar, človek se udeležuje tega mogočnega gibanja, ki se mu pravi življenje, in ki je ena iz koles v velikem stroju bivanja. Oh, solze stopijo človeku v grlo, jokal bi od preobilice sreče.

Da, življenje je lepo. In tudi ljudje so lepi, če so brez egoizma... In ravno zato jih tako ljubim, radi pomanjkanja egoizma. Pomanjkanje samoljubja, to je glavno pri ljudeh. Serjoški Pijetuhovu, glejte, niso dali devete, meni pa... In zakaj ne? To je objektivna cenitev mojega dela.

Gotovo mi ni devete dal samo sodrugi Griša. Najbrže je cela komisija o tem debatirala. Nekakšna komisija ali nekakšen odbor, sestavljen iz spoštovanja vrednih delegatov...

Mogoče je tudi kateri iz te komisije rekel: »Pazite,« je mogoče rekel, »Sjerjoška Pijetuhova moramo pomakniti naprej.« In vsi so, kakor enoglasno, odgovorili: »Ne in stokrat ne! Samo Vinivitkin! Vinivitkin, prosim, ozirajte se na to, je nadarjen, talentiran človek.«

»Morate vedeti, da nepisno ljubim, da se me tako ceni. V takih trenutkih čutim, da resnično sodelujem pri mogočnem gibanju, ki se mu pravi življenje, da sem eno iz koles življenjskega stroja...

3. december.

Danes, po uradnih urah, sem dolgo hodil gor in dol po Nevskem prospektu. Prej te ceste nisem nikdar ogledoval, ne ljudi in ne izložbenih oken. Ali danes se je pred menoj takorekoč odprl seznam. Zapopadel sem, kako prijetno je biti človek. Koraka človek tako po Nevskem prospektu in čuti in vidi, da je vse pripravljeno za njegovo udobnost, da vsaka malenkost, vsak cestni kamen čaka takorekoč tvojih podplatov. In to cestno kamenje se zgleda od različnih, speščenih kdo ve kam, ljudi... In neprestano te kdo prosi za oprostitve... In ti hodiš, ne da bi pazil na red hoje, kakor španski grand, in neprestano slišiš: Pardon, državljan!... »Pardon, sodrugi!« In vsi se ti umikajo. Sami ugledni, neegoistični ljudje. In okrog so izložbena okna, okrog so rezke reklamne luči, okrog je mnogo sladko žvrgolečih žensk, ki se ti smehljajo. Nenavaden tok življenja! Evropa! Kompletne Evropa!

Da dobil bom denar in začel bom živeti... He, he!

(Dalje priložniti.)

Kaj je novega v gospodarstvu?

Iz dežele brez »marksizma«.

Po zanesljivih poročilih iz poučenih krogov newyorškega Wall Streeta, je podalo v Združenih državah Sev. Amerike v mesecu januarju t. l. 739 tvejk izjave zaradi dividend v skupnem znesku 178.839.349 dolarjev. Toliko o položaju v posameznostih. O položaju v splošnem pa lahko čitamo v ameriških in drugih poročilih: Kupna moč ameriškega delavstva je danes za celih 22 milijard dolarjev manjša kakor leta 1929. V USA je 13 milijonov brezposelnih in nekaj milijonov delavcev, ki imajo skrajšan delovni čas ali brezplačne dopuste. Polovica ameriškega prebivalstva živi v največji bedi. Tudi mali trgovci so navezani na javno dobrodelnost. Sistem javnih šol je v mnogih krajih že dejansko uničen, ker občine zaradi zmanjšanih dohodkov ne morejo takih šol vzdrževati, otroci pa jih ne morejo obiskovati, ker so preveč izstradani, oz. hodijo služiti in beračiti kruha. Vse zaupanje je uničeno. Milijoni brezposelnih delavcev potujejo iz kraja v kraj ter iščejo dela. Slika bi bila nepopolna, če bi se istočasno ne spomnili tudi milijonov slabo hranjenih otrok. In vendar so Združene države Sev. Amerike dežela, kjer je sorazmerno marksizem najmanj razvit. Kateri vrag je pa tukaj ustvaril te razmere?

Preskrba dela v Švedski.

Švedska socialnodemokratska vlada je predložila državnemu zboru velikopotezen načrt za pobijanje brezposelnosti. V te namene zahteva vlada dovolitev kredita v znesku 160 milijonov šv. kron (domalega pet milijard dinarjev) za izvedbo raznih javnih del. Računajo, da bo na ta način mogoče preskrbeti za najmanj 90.000 delavcev dela, pa bodisi posredno ali neposredno. Sedanja zasila javna dela, ki se vršijo po podtarifnih mezdah, bodo v celoti odpravljena. Za dela, ki se bodo vršila v okviru novega načrta za javna dela, bodo veljali tarifi delovnih pogojev. Zakonski načrt določa, da morajo nova javna dela imeti nesporen obkroženost značaj. Delovni čas v celoti ne bo smel presegati 40 ur na teden. Nadurna dela se bodo dovoljevala samo v izredno nujnih slučajih, kjer bi pretila celokupnost velika škoda. Pri teh delih je treba paziti tudi na to, da se zasebnim oz. že obstoječim podjetjem ne bo delala nikakršna konkurenca, da se ne bo zaradi tega spet povečala brezposelnost pri

teh podjetjih. Zakonski načrt obsega nadalje še razna določila glede načina in financiranja nameravanih del kakor tudi glede razdelitve državne dotacije.

Veliko »posojilo dela« v CSR uspešno.

Poročali smo že, da je sprejel češkoslovaški parlament na predlog socialnega demokrata dr. Czecha zakonski načrt o notranjem »posojilu dela«, ki je bilo razpisano po Češkoslovaški republiki in ima namen preskrbeti sredstva za javna dela, ki naj pomagajo zmanjšati brezposelnost. Danes lahko poročamo, da je to posojilo zelo dobro uspelo in da mu je zaradi izrednega zanimanja vse delavske javnosti bi podaljšani podpisni rok. Upati je, da bo to posojilo znatno omililo bedo med brezposelnim delavstvom v CSR in s tem tudi ohranilo kulturni in civilizacijski nivo prizadetih.

In h koncu: kako varajo konzumenta?!

Trgovna s kozmetičnimi izdelki dandanes ni ravno neznaten in trgovsko nepomemben posel. Poraba teh izdelkov je velika in kljub vsej krizi narašča. Samo pogledimo v ročno torbico mladega dekleta, pa bode to tudi delavsko dekle, in takoj bomo videli, da je zlasti puder dandanes splošno vpeljan predmet. Naj kar nihče ne govori o tem, da je vse to nepotreben luksuz. Dejstvo, da bi med mlajšo žensko generacijo komaj našli kakšno žensko, ki v svoji ročni torbici ne bi imela kakršnegakoli pudra, napravi iz označbe »luksus« za ta predmet navadno absurdnost. Vendar privatna trgovina pa računa tudi z dejstvom, da si mnogo žensk umišlja, da je tuje, inozemsko blago, zlasti ono francoskega izvora, boljše kakor vse ostalo. In to žensko domiselnost tovarnarji temeljito izrabljajo. Kakor je nedavno poročal neki časopis, dajejo razne tovarne in izdelovalske tvrdke kozmetičnih izdelkov v Parizu protokolirati fantazijske tvrdke, torej imena tvrdk, ki dejansko sploh ne obstojajo, in kozmetične predmete, ki se izdelujejo doma, prodajajo potem kot francosko blago, ker dobijo zanj višje cene. In tako se kar mimogrede in z dobro voljo goljufa še tudi pri drugih predmetih. Konzument pa seveda plačuje ceno. Pa kako bi ne, ko je vendar še v popolni veljavi in sijaju znana krilatca:

»Ljudstvo hoče, da je goljufano!«

Zbral in v celoto povezal S.-s.

Maribor.

Radi slabega učnega uspeha si je sklenila končati življenje 21 letna učenka zadnjega letnika tukajšnjega ženskega učilišča Rozika Kosijeva. Mlado, življenja polno dekle je seglo po smrtonosnem orodju in si je v soboto, dne 10. t. m. v svojem stanovanju poglavo v glavo. Spričo tega tako tragičnega dogodka se moramo vprašati, ali res ni bilo nikogar, ki bi bil obupan mladenki raztolmačil, da je življenje več kot vsi problematični učni uspehi z zastarelim načinom redovanja vred? Najbrž res ni bilo nikogar v krogu njenih poznanikov, ki bi bil pravočasno nudil duševno oporo obupan mladenki in jo odvrgel od njene tragične namere. Zdi se nam, da bo tudi šola, oz. vzgojitelji morali posvečati posebno pažnjo in skrb vsem tistim, o katerih jim je znano, da vsled strogih redovalnih predpisov ne bodo prestali preizkušnje, ampak bodo morali, ali ponavljati, ali pa zavod sploh zapustiti. Dandanes se na take učence in učenke gleda kot na neke manjvredne subjekte, ki s slabim redom prejmejo svojo zasluženost kazni, kakor to predpisuje šolski red. Nihče se pa ne briga za to, da bi se skušal poglobiti v duševnost takega mladega »delinkventa« in ga iztrgati iz obupa, ki se ga morda prijemlje. Saj res, da niso vsi mladi ljudje enako občutljivi, vendar mislimo, da ni pretirano, ako rečemo, da bi tem žrtvam sodobne šole in sodobnih razmer morala posvečati baš šola več pažnje kot doslej. S tem, da preme nekdo slab red, še ni stvar za šolo urejena; moderna vzgoja bi baš v takem primeru morala skrbeti za to, da ohrani duševno ravnotežje mladega človeka, da mu nudi tolažbo, oporo, ali pa tudi pokaže drugo pot v bodočnost, ako tista, po kateri je hodil doslej, ne obeta, da bo lahko prišel do cilja. V tem pa tudi tiči razlog, zakaj mladi ljudje ob zaključku šolskega leta obračunavajo z življenjem.

Advokata g. dr. Lašiča akademski odgovor. Na naš članek o nastopu mariborske Ciril-Metodove podružnice proti železničarski godbi smo pričakovali na stvarne trditve stvaren odgovor, ki bi gotovo zanimal vso našo in tudi vso nacionalno javnost. Toda kruto smo se varali. Na težke očitke, da je CMD podružnica pobirala članarino pri mariborskih nemških nacionalcih, njen predsednik ni odgovoril niti besedice. Ker pa smo zapisali bridko resnico, nas je advokat dr. Lašič počastil s svojevratno kvalificiranim akademskim odgovorom, namesto da bi javnosti pojasnil narodno obrambno delo proti železničarski godbi. Na sestavek, pisan v takem žargonu, pa ne moremo odgovorjati. Zastojuje, če povečmo, da se je odlični slovenski inteligent izrazil javno v kavarni o dr. Lašičevem odgovoru z ogorčenjem to-le: »Takšne su-

prave strani in jih rešila tako, da ne bo ne članstvu, še manj pa organizaciji, t. j. njih kolektivni v škodo, in to v nobeni smeri. O sklepih konvencije bomo pa — ko dobimo poročila — še poročali.

Ce si z naročnino v zastanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Strokovni pokret.

Stavbinci zborujejo.

Na poziv Saveza gradjevinskih radnikov Jugoslavije so se vršili zadnji teden po celi državi veliki stavbinski shodi, na katerih so stavbinci manifestirali za 8 urni delavnik, za odpravo nadurnega kakor tudi nedeljskega dela.

V Mariboru se je vršil tak shod v petek, dne 9. junija t. l., v veliki dvorani Delavske zbornice, ki so jo bili zasedli stavbinski delavci do zadnjega kotička.

S. Petejan, kot prvi poročevalec, je v svojem stvarnem in nazornem govoru orisal položaj stavbinskih delavcev prej v času konjunktura ter njih položaj v sedanjih gospodarski krizi. Omenjal je vzroke brezposelnosti v stavbinski stroki, ožigosal zapostavljanje 75.000 stavbinskih delavcev s strani merodajnih faktorjev v prid peščici stavbinskih velepodjetnikov, organiziranih v svojem stavbinskem kartelu. Ta kartel, ki določuje visoke cene stavbiniskemu materialu radi izredno visoke uvozne carine, je največji povzročitelj sedanjih krize v stavbinski stroki. Zatorej proč s karteli in s trstmi! Veliko brezposelnost v stavbinstvu izrabljajo na najnesramnejši način podjetniki, ki plačujejo svojim delavcem naravnost sramotne urne mezde. Zidarji, ki so še pred par leti zaslužili po Din 7.—, 8.— in 9.— na uro, se morajo sedaj zadovoljiti z urno mezdjo od Din 3.25 do Din 5.—. Pomožni delavci pa dobivajo na uro reči in piši od Din 2.— do kvečjemu Din 3.—.

Stavbinci, nekoč iskani in dobro plačani delavci, so postali tekoni par let brezpravnega raja, s katero postopajo podjetniki povsem samovoljno, neoziraje se na kake zakonite predpise.

Po tem govoru s. Petejana, ki so ga vzeli množestveni stavbinci za burnim odobravanjem na znanje, je s. Vidovič razkladal pomen svobodne strokovne organizacije, ki edinole zamore uspešno braniti delavske interese in priboriti delavcem boljše življenske razmere. Končno je prečital s. Vidovič še protestno resolucijo, ki je bila od zbranih stavbincev z navdušenjem soglasno sprejeta. Resolucijo bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

htevo oblasti. Člani so ogorčeno protestirali proti previsokim mesečnim prispevkom, ki so pač potrebni za zavarovalnice, ki morajo svoj delniški kapital obrestovati, ne pa za dobrodelna društva oz. pom. blagajne, ki ne rabijo dividend. K sklepu je blagajnik pozval člane, naj ostanejo zvesti svojji »Ljudski samopomoči«, da bo mogla izvrševati še naprej svoje idealno delo. Občni zbor je pooblastil odbor, da naj nadaljuje svoje delo za končno ureditev zavoda v obojestransko zadovoljstvo.

A. Senica, restavracija in kavarna priporoča izborna domačo kuhinjo, prvovrstna vina. Mozlavec čez ulico Din 6.—. Keglišče, igrišče na kroglo in novo urejen vrt.

Doe, kar rabite za pisarne, kupite v trgovini Ljudske tiškatne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Sodružice!

Sodrugli!

Zveza del. žen in deklet za Slovenijo sklicuje za nedeljo, 18. junija 1933 ob 3. uri popoldne pri »Zelenem travniku« v Celju

Javno žensko zborovanje

kjer se bo razpravljalo o enem najvažnejših vprašanj, t. j. o ureditvi porodov na podlagi socialne indikacije. Dolžnost vsake matere, delavke kakor tudi sodrugov je, da se tega važnega zborovanja polnoštevilno udeleže. Odbor.

Sestanek vseh svobodnih strokovnih in kulturnih organizacij se bo vršil v sredo, 14. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici. Sestanek je zelo važen, zato pozivamo vse funkcionarje in ostalo članstvo imenovanih organizacij, da se ga v polnem številu udeleže.

Koncert v parku. Pevski odsek Svobode priredi v soboto, dne 17. t. m., ob 8. uri zvečer koncert v parku. Na koncertu se bodo izvajale slovenske, hrvatske, ruske in druge narodne pesmi.

SK Olimp : SK Laško 3 : 0. V nedeljo sta odigrali pri Skalni kleti prvenstveno nogometno tekmo SK Olimp in SK Laško z rezultatom 3 : 0. Sodil je g. Ochs.

Ali si že poravnal naročnino? Ako že ne, stori takoj svojo dolžnost!

Jesenice.

Delo jeseniških zadrugarjev.

Ob rednem običnem zboru gospodarske zadruge jeseniškega delavstva.

V nedeljo, dne 28. t. m., so se pričela redna članska zborovanja posameznih oddajališč jeseniške Splošne gospodarske in konzumne zadruge za Gorenjsko. Njih glavna naloga je pregledati delo, izvršeno v l. 1932 ter v prvih petih mesecih združenega delovanja v l. 1933 ter istočasno potrditi računski zaključek za l. 1932. Ne bomo ponavljali, kar smo omenjali že ob izrednem običnem zboru v januarju t. l., da je sestavljena ta zadruga pravzaprav iz treh delov, ki delujejo zdaj kot odseki skupne zadruge: iz konzumnega oddelka s sedmimi oddajališči (radovljiško je bilo letos v marcu zaradi nerentabilnosti zatvojeno), gostilniškega s dvema združenima gostilnoma in kinom, ter oddelka Stana in doma, ki ima namen zbrati stavbni fond za gradbo domov za upokojece.

V drugi polovici lanskega leta in v tekočem letu je bila izvršena konsolidacija zadruge in združenih delov, ki so nastali potom fuzije štirih samostojnih delov in izvršena je bila nekakšna centralizacija celotne zadruge s to izjemo, da ima vsaka panoga v okviru skupnega vodstva posebne odbore, v katere so pritegnjeni poleg delegiranih članov načelstva in nadzorstva še posamezni drugi zadrugarji izmed članstva. Konsolidacija se bliža zaključku in treba je še, da občni zbor potrdi ugodne računске zaključke za minulo leto. Zaradi velikih stroškov za izvršene odcepitve kakor tudi za nove investicije prebitki združenih panog ravno niso preveliki, vendar kažejo v svoji zmernosti, da je bilo gospodarstvo smoteno in temeljito.

Članstvo na rednih krajevnih sestankih in delegati na rednem običnem zboru, ki se vrši v nedeljo, dne 18. junija t. l., bodo morali točno premostriti to lansko poslovanje in izreči o njem svojo sodbo. Seveda bodo pa morali ob vsem vzeti v pretes in obzir tudi dejstvo, da je bila ta doba za našo zadrugo doslovno revolucionarna in da zaradi tega ni moglo biti doseženih toliko uspehov kakor v kakšni mirni razvojni dobi. Pa še nekaj bodo morali vzeti v obzir: tudi za delavstvo samo je bilo lansko leto kritično, in ono enomesečno izprtje kakor tudi potem domalega šestmesečnega brezposelnosti cele vrste zavednih članov in delavcev, nista mogla iti mimo brez izraza in škode za delav. gospodarsko podjetje. Vendar rečemo lahko: če je to kritično leto, da dvakratno ali celo trikratno kritično leto, za druga tako uspešno in dobro prestala, potem je zdrava in močna. V viharju se spozna moč, ne ob lepem vremenu!

Toda še o nečem se bodo morali vprašati člani in delegati pa tudi vse jeseniško razredno zavedno delavstvo: Ali so storili vse za svoje zadruge, kakor bi morali in mogli? Ali so podprli z vsemi močmi svoje lastno podjetje in na vseh koncih in krajih; ono podjetje, o katerem so izjavljali slavni delavski vodje, da je vedno tren in municija za strokovne organizacije? Vsakdo naj — preden izreče kakšno neupravičeno kritiko napram združnemu vodstvu — vpraša najprej samega sebe: ali sem sam čist in sem zaradi tega moralno upravičen kritikovati vodstvo, ki mu nisem bil v pomoč? Ali sem se zavedal, da je naše združeno podjetje obenem tudi moje lastno in da nisem tedaj, kadar nisem podpiral tega svojega podjetja, podpiral sebe samega, da sem tedaj, kadar sem rovaril proti lastnemu podjetju žalagal ono vejo, na kateri sedim tudi sam in izpodkopaval one temelje, na katerih sam stojim? Če bodo pred članskimi zborovanji in pred občnim zborom vsi prizadeti dobro premislili in premotrili gornje navedbe, potem bodo ta zborovanja nudila tudi pravo sliko in rodila prave nasvete in predloge za delo v bodočnosti. Če se bo zavedal vsak razredno zaveden in vsak svobodno organiziran delavec gornjih dejstev, bo uspeh naše zadruge v tekočem in prihodnjih letih še vse boljši kakor je bil doslej in podpora, temelji in pomoč delavstvu bodo mogli biti še vse jačji in zanesljivejši.

O poteku zborovanj in občnega zbora bomo pa še poročali.

Na III. Delavsko Olimpijado v Pragi 1934.

Zveza delavskih telovadnih enot Češkoslovaške šteje 150.000 članstva.

Pred 6. leti se je udeležila lepa četa članov in članic delavskega kulturnega društva »Svoboda« II. Delavske Olimpijade v Pragi. Kasni dnevi slavnosti češkoslovaških socialističnih telovadnih društev v Pragi so ostali našim ljudem v neizbrisnem spominu.

Prihodnje leto 1934 pa se bo vršila v dneh od 5. do 8. julija

III. Češkoslovaška delavska Olimpijada,

ki jo prireja Zveza delavskih telovadnih društev v rednih presledkih 6 let. Ta Delavska Olimpijada bo vnovič podala dokaz razmaha in napredka telesne vzgoje v vrstah delavstva Zveze češkoslovaških telovadnih društev. Ta Zveza je ena najmočnejših organizacij, ki so združene v Socialistični telovadni internacionali. Zveza ima namreč okrog 1300 društev v Češkoslovaški republiki in znaša število članstva že

150.000 dece, naraščaja in članstva.

Češkoslovaško socialistično delavstvo se vsled tega odlično uveljavlja v mednarodnem telovadnem življenju ter je bil iz njegove sredine imenovan tudi mednarodni tajnik. Zastopano je to delavstvo v vseh tehničnih in organizacijskih institucijah socialistične telovadne internacionale.

To mogočno in pomembno delavsko telovadno gibanje v Češkoslovaški republiki stoji danes že v najživahnejši pripravi k svoji

III. Delavski Olimpijadi v Pragi,

na kateri bodo zastopane tudi vse delavske telovadne zveze iz cele Evrope in tudi iz prekomorskih držav, posebno iz Amerike.

Vaje za deco, naraščaj in članstvo so že izdelane in se že tudi pridno vadijo v

Razno.

V dunajskem deželnem sodišču so s prostorom v zadregi. Kanceler dr. Dollfuss je uvedel »boljšo« konfiskacijsko prakso v Avstriji. Od 1. marca do 1. junija so zaplenili na Dunaju 531 listov, letakov in lepakov. Ker so vmes tudi časniki z velikimi nakladami, so vse kleti sodišča nabito polne s tiskovinami. V skladiščih se nahaja nad deset milijonov kilogramov papirja. Vsak dan privlečejo šestdeset do osemdesettisoč kilogramov papirja v kleti. Graditi bodo morali v ta namen posebna skladišča, če ne bo kmalu konec te prakse. Zaposlenih utegne biti pri tem nad sto oseb in vozil. Kanceler misli najbrže da je to del problema velikopotezna »javna dela«.

Zapora v nacionalno-socialističnih organizacijah. Vodstvo nacionalno-socialistične stranke namerava za S. A. (n. s. napadalne čete), ki izkazujejo v zadnjih tednih večstodotni porast, objaviti zaporo, to se pravi, da se ne bodo sprejemali več novi člani. Izkazalo se je namreč, da so ravno ti elementi, ki so vstopili po preobratu, najbolj radikalni in revolucionarni in najbolj brez obzira posegajo v vse javno življenje in »kvarijo« prestiž stranke. Baje je zlasti v prej izključno komunističnih okrajih porast S. A. največji, iz česar sklepajo, da velike množice komunistov vstopajo v čete nacionalnih socialistov z namenom, da jih zradikalizirajo in njih nezadovoljstvo izrabijo v svoje namene. Kdor se je burjo, žanje navadno vihar.

Borba proti tujim umetninam v Nemčiji. Pariški »Oeuvre« poroča, da namerava nemška vlada iz nemških muzejev in slikarskih galerij odstraniti vse tuje umetnine in zgodo-

telovadnicah. Članstvo pa se je tudi že pred enim letom začelo pripravljati z ozidrom na gospodarsko stisko s finančnimi sredstvi na to ogromno delavsko prireditelje. Po vseh društvih so si ustanovili posebne blagajne, v katere polagajo člani in članice svoje prihranke za praške slavnosti, obenem pa pošiljajo tudi redno centrali v Prago davek, da zberejo večmilijonski fond, ki je potreben za velikanske stroške teh večdnevni delavskih veleprirediteljev. Češkoslovaško delavstvo je namreč sklenilo, da bo vse stroške teh slavnosti nosilo samo, ker hoče biti neodvisno in si je svestno svoje notranje moči.

Jugoslovansko delavstvo v Prago.

Čeprav so se od zadnjega obiska naših Svobodašev v Pragi razmere silovito poslabšale, je vendar baš radi tega tem bolj potrebno, da se ravno v teh dneh tudi naše sodruge in sodrugi pripravijo za obisk III. Delavske Olimpijade v Pragi in tako osvežijo ter obnovijo bratske in prijateljske vezi s sodružicami in sodrugi v Češkoslovaški republiki. Razni poklicani in nepoklicani se v Jugoslaviji bratijo s Čehoslovaki. Če pa je kdo resnično soroden duhovnemu življenju današnje Češkoslovaške, edinemu utoku prave demokracije v Srednji Evropi, je to gotovo naše jugoslovansko socialistično delavstvo. Potrebno je torej, da začnemo tudi mi zbirati svoje dinarje za obisk Prage že danes in tudi razvijemo temeljito propagando, da nas bo šla močna četa med stotisoče naših sodrugov in sodruge v Prago ter da se od tam vrnemo okrepljeni za nadaljevanje naše skupne ideje v Jugoslaviji.

Na plan, sodrugi in sodruge!

vinske predmete. Vlada bo zahtevala, da take predmete javno prodajo tudi privatni lastniki. Prodaja teh umetnin bo v inozemstvu, najbrže v Londonu. — Pač ne vemo več, ali je to rasna kultura ali rasni barbarizem.

V procesu proti ženevskim demonstrantom je bil glavni urednik socialističnega dnevnika »Travail« (»Delo«) in glavni iniciator lanskim novemberskim demonstracij v Ženevi obsojen na 6 mesecev ječe.

Spomenik Jeanu Jauresu. V Albi na Francoskem so odkrili te dni spomenik. Jean Jaures je bil prvobornik socializma v Franciji. V dnevih izbruhov svetovne vojne je posredoval pri nemški socialni demokraciji ter hotel sam iti še v Nemčijo, da se dogovori z nemškimi sodrugi glede akcije za mir. Tiste dni je tudi imel bojevit govor v francoskem parlamentu. To pa francoskim nacionalistom ni bilo všeč in fanatični nacionalist ga je v kavarni ustrelil prav takrat, ko ga je bilo najbolj potreba.

Po 20 letih se je vrnil iz vojnega vjetništva v Sibiriji neki Jan Salajka iz moravske Nove vasi. Med tem je bil že proglašen za mrtvega in njegova žena se je drugič poročila in ima z drugim možem že 5 otrok. Oblasti so zdaj v zadregi, kateremu od obeh mož bi prisodile posestvo.

Kitajski grozi nova državljanska vojna. Južna Kitajska, ki se nahaja pod vplivom vlade v Kantonu, je skrajno nezadovoljna s centralno vlado v Nankingu, ki je sklenila z Japonsko premirje pod tako sramotnimi pogoji in očita Čangkajšku, da je plačnik Japonske in izdajalec domovine. Iz Kantona se pomikajo močne vojaške čete proti severu v očitni nameri, da vržejo nankinško vlado. Tudi krščanski general Feng se je zopet pojavil in operira s 30.000 možmi

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka: V Znamenju Halleyeve repačice? Piši na upravo »Delavca« v Ljubljani, poštni predal 290, da Ti jo pošljejo! Broširana stane 16 Din, vezana pa 25 Din. Knjiga je zelo lepa.

Književnost.

Cankarjev »Hlapec Jernej« je izšel na esperantskem jeziku pod naslovom »Servulrajto« (hlapčeva pravica) v Beogradu. Prevod je priredil Jakob Štefančič v stilih, s prologom in epilogom. Okusno opremljena knjižica se dobi za 13 dinarjev v beograjskih knjigarnah Bah, Minerva, Pelikan in Cvijanović.

iz Mongolije proti Peking, ki ga hoče zasesti. Istočasno se opaža živahna aktivnost komunističnih rdečih čet v centralnih provincinah.

John Henry Mackay, znani socijalni pesnik in pisatelj, je 21. maja umrl v Berlinu v 70. letu življenja. Bil je rojen Škot, vendar v Nemčiji vzgojen. Kot mladenič se je ogreval za naturalizem in prevratnost: prvi zvezek njegovih pesmi je imel naslov »Vihar«. Izdal je več zbirk novel, kakor »Sence«, »Moderne snovi« in »Zadnja dolžnost«, ki so svojočasno vzbujale splošno pozornost. Že njegove prve pesmi so ga izdajale kot navdušenega anarhista in nasprotnika autoritete, kar zlasti prihaja do izraza v njegovem romanu »Anarhisti«. Svojem načelom je tudi še pozneje ostal zvest, ko se je duševno sicer umiril in propovedoval izključni individualizem Maksa Stirnerja, katerega je pravzaprav sveto šele on odkril, ko je napisal njegovo biografijo: »Maks Stirner, njegovo življenje in njegovo delo«, in je tudi izdal več Stirnerjevih spisov. V povojni dobi Mackay ni več nastopal v javnosti. Njegova dela so ne-le umetniško visokovredna, temveč tudi s stališča študija socialnega gibanja in njegove zgodovine. Zato ne bo nihče, ki bo hotel govoriti o socijalni literaturi, iti preko njega. V nekaterih potezah je zelo soroden drugemu anglosaškemu socijalnemu pisatelju Franku Harrisu. Žal, da nimamo v slovensčini niti od enega niti od drugega ničesar prevedenega.

Črna.

Vabilo na občni zbor »Lesnoindustrijske zadruge, r. z. z. o. z. v Črni« pri Prevaljah, ki se bo vršil 29. junija 1933 ob 9. uri dopoldne v posebni sobi gostilne Knez-Krulc s sledečim dnevnim redom: Prečitane zapisnika zadnjega občnega zbora. Čitanje revizijskega poročila. Poročilo načelstva in nadzorstva. Sklepanje o računskem zaključku. Volitve načelstva in nadzorstva. Sprememba pravil. Slučajnosti. — Ako ob določenem uri ni zadostno število članov navzočih, se vrši pol ure pozneje z istim dnevnim redom v istih prostorih, občni zbor, ne glede na število članov v smislu pravil.

Vsi letni naročniki »Radiowelt« dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriško

zlato nalivno pero ali pa Kirschnerjev ročni leksikon, (900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno radijsko cev.

Zabtevajte takoj brezplačno na ogled »Radiowelt«. Naroča se Administration der »Radiowelt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štey. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg štey. 6.

Vloge obrestujemo po 5 1/2 %
proti trimesčni odpovedi.